

Warszawa, dnia 17 grudnia 2015 r.

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
DEPARTAMENT POSTĘPOWAŃ PRZED
TRYBUNAŁEM KONSTITUCYJNYM

RCL.DPTK.590.16/2015

INFORMACJA O WYROKU

TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO

Z DNIA 24 LISTOPADA 2015 R. O SYGN. AKT K 18/14¹

I. Problem prawny.

W postępowaniu wszczętym wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 15 września 2014 r. zaskarżono przepis art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, ze zm.), art. 9 ust. 7 pkt 8 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, ze zm.), art. 52 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154, ze zm.), art. 56 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 621, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 710, ze zm.) oraz art. 143 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1404, ze zm.). Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, iż w ustawach dotyczących poszczególnych służb mundurowych brak jest przepisów określających prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, dotyczących sposobu realizacji tego prawa, a także obowiązków pracodawcy w tym zakresie. Ustawy zawierają jedynie upoważnienia do dokonania takich regulacji drogą aktów wewnętrznie obowiązujących tj. zarządzeń oraz aktów wykonawczych tj. rozporządzeń.

II. Worzec kontroli.

- 1) Art. 66 ust. 1 w związku z art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - wzorzec kontroli dla art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji i art. 9 ust. 7 pkt 8 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.
- 2) Art. 66 ust. 1 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - wzorzec kontroli dla art. 52 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa

¹ Sentencja została ogłoszona dnia 2 grudnia 2015r. w Dz. U. z 2015 r. poz. 2023.

Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 56 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego oraz art. 143 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej.

III. Treść orzeczenia.

Trybunał Konstytucyjny w części I orzekł, że:

- 1) Art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, 529 i 1066) **jest niezgodny** z art. 66 ust. 1 w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz **nie jest niezgodny** z art. 87 ust. 2 Konstytucji.
- 2) Art. 9 ust. 7 pkt 8 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1402 i 1822 oraz z 2015 r. poz. 529, 1045, 1066, 1217, 1268, 1322, 1336, 1607 i 1642) **jest niezgodny** z art. 66 ust. 1 w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji oraz **nie jest niezgodny** z art. 87 ust. 2 Konstytucji.
- 3) Art. 52 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929) **jest niezgodny** z art. 66 ust. 1 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji.
- 4) Art. 56 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1411 i 1822 oraz z 2015 r. poz. 1066) **jest niezgodny** z art. 66 ust. 1 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji.
- 5) Art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1106 i 1822 oraz z 2015 r. poz. 1066) **jest niezgodny** z art. 66 ust. 1 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji.
- 6) Art. 143 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 990 i 1642) **jest niezgodny** z art. 66 ust. 1 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

W części II sentencji wyroku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepisy wymienione w części I tracą moc obowiązującą z upływem 12 (dwunastu) miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, czyli z dniem 3 grudnia 2016 r.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, że art. 66 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej statuuje publiczne prawo podmiotowe każdego do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Prawo to przysługuje każdemu kto wykonuje pracę w szerokim tego słowa znaczeniu i bez względu na formułę prawną jej wykonywania. Podmiotami prawa do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy są również funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji

Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Celnej. Trybunał Konstytucyjny uznał, że zasadnicze znaczenie dla kontroli zaskarżonych przepisów ma aspekt formalny art. 66 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, którym jest zasada wyłączności ustawy dla określenia sposobu realizacji prawa każdego do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz obowiązków pracodawcy. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ustawodawca nie spełnił ciężącego na nim obowiązku ustawowego określenia istoty prawa podmiotowego funkcjonariuszy do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, sposobu realizacji tego prawa oraz - odpowiadających temu prawu - obowiązków podmiotu zatrudniającego. Trybunał za niewłaściwe uznał udzielenie przez ustawodawcę upoważnienia do unormowania takiej regulacji w drodze rozporządzeń lub zarządzeń.

IV. Wskazówki dla prawodawcy.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, że art. 66 ust. 1 Konstytucji RP ustanawia istotę prawa do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, którego treść i zakres pozostawiono do uregulowania w ustawie. Trybunał zwrócił uwagę, że art. 66 ust. 1 Konstytucji RP zakłada szeroki zakres swobody regulacyjnej ustawodawcy w określeniu treści prawa do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, ograniczonej jedynie bezwzględnym zakazem naruszania istoty tego prawa. Swoboda regulacyjna ustawodawcy dotyczy również ustalenia materii która znajdzie uregulowanie na poziomie ustawy oraz tej która zostanie uregulowana w rozporządzeniach, przy konieczności jednoczesnego uwzględnienia skutkowego charakteru art. 66 ust. 1 Konstytucji RP. Zadaniem ustawodawcy jest bowiem takie ukształtowanie prawa, aby w miejscu pracy osiągnąć stan niezagrażający życiu lub zdrowiu pracowników, mając na względzie specyfikę zatrudnienia. Trybunał wskazał, iż ustawodawca ma obowiązek określić treść i zakres omawianego prawa co stanowi gwarancję ochrony jego istoty, doprecyzować jego zakres podmiotowy oraz wskazać sposób jego realizacji poprzez odpowiednie ukształtowanie praw i obowiązków osób wykonujących pracę, a także obowiązków podmiotu zatrudniającego.

Joanna Knapińska
Dyrektor
Departamentu Postępowań przed Trybunałem
Konstytucyjnym
w Rządowym Centrum Legislacji

/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
kwalifikowanego certyfikatu/